

KULTURARVSAKADEMIN 2024

Året som gått

Red. Jenny Högström Berntson

2024 med Kulturarvsakademien

Ett år går så fort och nu är det dags för Kulturarvsakademien att avrunda året 2024 och ladda om för fortsatt verksamhet efter årsskiftet.

Året har innehållit både stort och smått. Vi har arrangerat våra större årliga event Kulturarvsakademins vårkonferens och höstens Forum kulturarv. I samarbete med Centrum för kritiska kulturarvsstudier har vi släppt två nya poddar. Kulturarvsakademien har också varit delarrangörer i ett antal evenemang, bland annat under Frihamnsdagarna och genom forskarnätverket #matarv hållit en eventserie om matarv med Rydals museum. När året nu går mot sitt slut kan vi se att flera av de goda samarbetena under året kommer att ge frukt även nästa år.

Förändringar inom Kulturarvsakademien

I december 2023 undertecknades en ny avsiktsförklaring för Kulturarvsakademien för 2024-2025. År 2024 inleddes därmed med att vi välkomnat två nya samverkanspartner - Länsstyrelsen och Stiftelsen Hallands läns museer!

Ingående parter Kulturarvsakademien:

Göteborgs universitet genom Centrum för kritiska kulturarvsstudier
Västra Götalandsregionen, Kulturförvaltningen
Sveriges museer för världskultur genom Världskulturmuseet
Institutet för språk och folkminnen (Isof), Avdelningen för arkiv och forskning i Göteborg
Museinätverk väst, representerat av Bohusläns museum
Länsstyrelsen Västra Götaland
Stiftelsen Hallands läns museer

Koordinatorsbyte från Kulturförvaltningen

Anders Wikström avslutar sitt uppdrag som koordinator för Kulturarvsakademien från Kulturförvaltningens sida vid årsskiftet 2024-2025 och från januari 2025 tar Vivian Smits över rollen. Vivian arbetar som Utvecklingsledare vid Kulturförvaltningen Västra Götalandsregionen.

Nya ledamöter i Kulturarvsakademins samverkansgrupp

Under året har nya ledamöter tillkommit och några som engagerat i sig i samverkansgruppen under många år lämnat för andra uppdrag. Tusen tack till Elisabeth Punzi och Ola Wetterberg från GU som slutat i samverkansgruppen under året. Vi hälsar Susanne Fredholm, Gertrud Olsson och Anders Gustafsson välkomna! Välkomna också till Mats Herklint och Pia Falck från Länsstyrelsen och Anders Håkansson som representerar Stiftelsen Hallands läns museer.

Eventserie om matarv med Rydals museum

Under 2024 har forskarnätverket #matarv hållit i en rad matarvsevent tillsammans med Rydals museum och flera samarbetspartners, bland andra Centrum för turism, Centrum för hav och samhälle, Rydals Herrgård och Folkuniversitetet. Eventserien hölls i samband med att de två utställningarna *Mat: Mer än en måltid* och *Nybyggaren* visades på Rydals museum.

Vi har pratat matarv under hållbarhetsveckan och Smaka på Mark på Kinna torg och vid flera tillfällen på Rydals museum. Vi har pratat öl och hantverksbryggerier, matminnen i Mark, mat i konst och mat i kristider. En riktig publiksuccé var temat mockatårtans kulturarv som drog en fullsatt föreläsningssal vid två tillfällen under hösten.

Vi bjuder på foton från några av matarvsevenen nedan.

Tv. Kollage från invigningen av utställningarna 25 maj. Th. Från eventet Smaka på Mark, Kinna torg 13 september. Foto: Jenny Högström Berntson

Publikdragaren Mockartärtans kulturarv på Rydals museum drog fullt hus vid två tillfällen under hösten. Foto: Jenny Högström Berntson

Tack till alla engagerad från forskarnätverket #matarv, Rydals museum och alla andra vi samarbetat med kring denna eventserie under året!

Kulturarvsakademins vårkonferens

Kulturarvsakademins vårkonferens hölls på Humanisten, Göteborgs universitet den 10 april och kretsade kring frågor om **Hotat kulturarv: beredskapsfrågor, hotbilder, skyddande och bevarande**. Vi mötte bland annat exempel på reella insatser för att digitalisera och bevara kulturarv under pågående konflikt.

Moderator för vårkonferensen var Karolina von Mentzer, Kulturförvaltningen VGR.

Talare var: Jonathan Westin från GRIDH & CCHS, GU

Maria Dahlström, SMVK

Maria Nyström, Isof

Matilda Dahlquist och Lisa Molander, Länsstyrelsen Västra Götaland

Anna McWilliams, Totalförsvarets forskningsinstitut

Tack till alla våra talare, vår moderator och alla som kom och lyssnade!

Några av våra talare på KAA vårkonferens 2024. Foto: Jenny Högström Berntson

Forum kulturarv

Årets Forum kulturarv hölls på Folkets hus i Hammarkullen den 21 november. Inbjudna talare, utställare och besökare samlades kring temat Hållbar platsutveckling och kulturarv. Hållbara samhällen är en viktig del av Agenda 2030, som är en handlingsplan för omställning till ett hållbart samhälle. Kulturarvet har en roll i hållbar utveckling. Det kan bidra till social hållbarhet genom att främja välmående, inkludering och rättvisa.

Det blev inspirationsföreläsningar, kulturarvskussioner och en härlig chans att mingla med nya och gamla kollegor och studenter från universitet, museum, arkiv och föreningar!

Talare var: Sajaa Alsaidan och Pom Sandhagen, Hammarkullens lokala guider & Hoppet
Andreas Antelid, Ale kommun

Maria Wångersjö, Hammarkullekarnevalen

Helena Kraff och Eva Maria Jernsand, Centrum för turism, Göteborgs universitet

Bodil Sandell, verksamhetsansvarig Glasets hus och Johanna Gustafsson, kultursamordnare Tranemo kommun

Tack till alla våra talare, vår moderator Lisa Haeger och alla som kom och lyssnade!

Från Forum kulturarv i Hammarkullen 2024. Foto: Jenny Högström Berntson

Andra event under året – några highlights!

Livepodd på Vetenskapsfestivalen

Den 19 april spelade Matarvspodden i live på Nordstans scen som del av Vetenskapsfestivalens program. Medverkade gjorde Christel Larsson, professor i kostvetenskap vid Institutionen för kost- och idrottsvetenskap och Eva Knuts, etnolog och lektor vid Institutionen för kulturvetenskaper, båda vid Göteborgs universitet. De pratade om hur attityder till vegetarisk kost gått i vågor, om ungdomars matvanor och inställning till vegetariskt tillsammans med Lisa Haeger, moderator för podden. (Lyssna på avsnitt 25 i Matarvspodden, Det gröna matarvet).

Eva Knuts, Christel Larsson och Lisa Haeger livepoddar under Vetenskapsfestivalen. Foto: Jenny Högström Berntson

Med #matarv på Frihamnsdagarna

Den 29-30 augusti gästade forskarnätverket #matarv Frihamnsdagarna. Ena dagen tillsammans med Hav och samhälle och Centrum för turism vid Göteborgs universitet, vid den prisbelönta marina kolonilotten Flytevi.

Den andra dagen huserade vi i Göteborgs universitets och Chalmers gemensamma tält. Besökarna kunde möta Viveka Kjellmer, Jenny Högström Berntson, Maria Bodin och andra från nätverket och prata matarv, lära sig mer om tång och annan sjömat, testa sitt doftsinne, bläddra i kokböcker från världens alla hörn och dela med dig av matminnen.

#matarv på Frihamnsdagarna 2024. Foto: Jenny Högström Berntson

Illegal handel och hotat kulturarv

Vi uppmärksammade årsdagen för Unescos 1970 års konvention med ett event på Världskulturmuseet den 13 november. Unescos 1970 års konvention är en av tre konventioner som är särskilt viktiga för att förhindra kulturarvsförstörelse. Konvention om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturgömdom dateras, Paris den 14 november 1970. Läs mer på <https://unesco.se/kulturarvsforstorelse-och-illegal-handel/>

Medverkade gjorde: Maria Dahlström, intendent på Världskulturmuseerna som leder myndighetens arbete med att lyfta problematiken kring illegal handel av kulturföremål och kulturarvsförstörelse.

Kristian Göransson, docent i antikens kultur och samhällsliv vid Institutionen för historiska studier och ansvarig för Antikmuseet, Göteborgs universitet. Eventet modererades av Linda Lundberg, ICOM Sverige.

Arr: Kulturarvsakademien och Världskulturmuseerna i samarbete med Antikmuseet vid Göteborgs universitet och Svenska Unescorådet.

Foto th. Linda Lundberg, Kristian Göransson och Maria Dahlström på Världskulturmuseet 13 november 2024.
Foto: Jenny Högström Berntson

Lanseringen av digital forskningsinfrastrukturen - Sofiakatedralen i Kiev, Ukraina

Den 9 december arrangerade vi tillsammans med projektet Saint Sophia's Inscriptions, GRIDH, CCHS och Världskulturmuseerna lanseringen av den digitala forskningsinfrastrukturen som möjliggör att forskare runt om i världen kan studera inskriptionerna i Sofiakatedralen i Kiev, Ukraina.

Välkomna att utforska! <https://saintsophia.dh.gu.se/>

Foton nedan:

Maria Dahlström, Statens museer för världskultur, inledde dagen. Med via länk från Ukraina var flera projektdeltagare. Ett 70-tal gäster deltog online och 35 besökare var på plats på Världskulturmuseet.

Jonathan Westin, docent i kulturvård och ställföreträdande föreståndare för Göteborgs Forskningsinfrastruktur för Digital Humaniora, GRIDH och en av CCHS's forskare presenterar projektet. Tillsammans med Gunnar Almevik, professor i kulturvård och projektledare, har de drivit projektet under 2024.

Från lanseringen på Världskulturmuseet. Foto: Jenny Högström Berntson

- Alla Kulturarvsakademins event hittar ni här: <https://www.gu.se/kritiska-kulturarvsstudier/cchs-eventserie>

Poddar

Kulturarvsakademien är delaktiga i flera poddar som produceras inom ramen för Centrum för kritiska kulturarvsstudier. Alla poddar kan hittas på de vanliga poddställena som Spotify, Apple Podcasts etc.

Matarvspodden

Matarvspodden erhöill ett generöst stipendium genom Stiftelsen Gustaf Adolf Bratts föreläsningsfond och Lennart J. Häggglunds stiftelse för arkeologisk forskning och kunde därmed släppa 12 nya avsnitt under 2024.

Tack till alla er som deltar och gör detta möjligt. Och tack till alla lyssnare! Hoppas att ni följer oss med in i 2025 också. Nästa avsnitt publiceras i mitten av januari.

Avsnitt 2024

- ✓ Svenska krogklassiker
- ✓ Matarv i museer
- ✓ Tacos, utekök och fredagsmysande
- ✓ Det gröna matarvet: podden gästar Vetenskapsfestivalen
- ✓ Industrisamhällets framväxt och arbetarklassens mat
- ✓ Matlandskap och matkulturer i förändring
- ✓ Ett godisälskande folk
- ✓ Pilgrimsmat, kulturväxter och askes
- ✓ 800 år av matarv
- ✓ Mönstermani – trender och motiv på tryckta tyger
- ✓ Hantverksöl och mikrobryggerier
- ✓ Julmönster som sätter stämning

Shmues! Judiskt kulturarv i Sverige

Nytt för i år! I podden "Shmues! Judiskt kulturarv i Sverige" samtalar psykologen och kulturarvsforskaren Elisabeth Punzi med olika forskare, författare och representanter för judisk kultur och fångar upp olika ämnen som rör judisk kultur och historia med fokus på Sverige. Podden produceras av Centrum för kritiska kulturarvsstudier och Kulturarvsakademin vid Göteborgs universitet tillsammans med Judiska Församlingen i Göteborg. Podden produceras med stöd av Katz judiska kulturfond och Institutet för språk och folkminnen.

Avsnitt 2024

- ✓ En introduktion till Shmues! Judiskt kulturarv i Sverige
- ✓ Jiddisch, språkfrämjande och levande kultur
- ✓ Judisk musikkultur i Sverige
- ✓ Minnen och berättelser om flykt och identitet
- ✓ Nääs slott och slöjdseminarium - modernitet, slöjd och bildning
- ✓ Jiddisch. Språk, kitsch och kultur
- ✓ Judiskt liv i Göteborg
- ✓ Judiska begravningsplatser och ritualer vid livets slut

Ethnographic collections and the remaking of knowledge

Nytt för i år! The Remaking of Knowledge är en poddserie om framtiden för etnografiska museisamlingar där frågor om koloniala kulturarv i västerländska museisamlingar lyfts. Alla avsnitt är på engelska.

Samtalen leds av Anna Bohlin och avsnitten lyfter tre forskningsprojekt och deltar gör Christine Hansen, Mandy Quadrio, Tiffany Shellam, Shona Coyne, Susannah Montgomery och Adriana Muñoz.

Poddserien *Remaking of Knowledge* produceras av Centrum för kritiska kulturarvsstudier vid Göteborgs universitet i samarbete med Medieteknik. Med stöd av Vetenskapsrådet via projektet Objects of Science.

Avsnitt 2024

- ✓ Objects of Science and Culture
- ✓ Entangled Knowledges
- ✓ Embracing Decoloniality in The Digital Era
- ✓ QA- Ethnographic Collections and the Remaking of Knowledge

Inside the Box

I podden Inside the Box möter föremål från Världskulturmuseernas magasin forskare, författare och konstnärer.

Podden hittas på de vanliga poddplattformarna och finns (fritt tillgänglig) på Acast:

<https://play.acast.com/s/inside-the-box>

P1 Meny tipsar om matarvsantologier

Vi är så glada att våra antologier om matarv fångas upp och får så fint omdöme! Tusen tack till Tomas Tengby och Meny-teamet! Och vi kan bara hålla med - böckerna lämpar sig utmärkt som julklappar.

Våra böcker som det pratas om är alltså: *Matarv: berättelser om mat som kulturarv*. Redaktörer: Anita Synnestvedt och Monica Gustafsson.

Och *Matarvets trådar: från antik fiskesås till svenskt fredagsmys*. Redaktörer: Jenny Högström Berntson och Pernilla Schedin

Lyssna här: <https://sverigesradio.se/avsnitt/spannande-bocker-om-mat>

Samverkanspris

Kulturarvsakademins koordinatör Jenny Högström Berntson tilldelades Humanistiska fakultetens samverkanspris 2024. Utmärkelsen ska uppmärksamma medarbetares framgångsrika och uppskattade insatser inom samverkan med det omgivande samhället.

Motiveringen lyder:

"Jenny Högström Berntson har under många år och med stor framgång arbetat med att sprida och förmedla kulturarvsforskning vid Göteborgs universitet till en bred allmänhet genom exempelvis Kulturarvsakademien, flertalet engagerade och samhällsrelevanta podcastproduktioner samt samverkansnätverket #matarv. Med kunskap, entusiasm och enastående initiativförmåga möjliggör Högström Berntson en levande och ständigt utvecklande samverkan mellan universitetet och det omgivande samhället, som baseras på bildning, idéutbyte, kunskapsdelning och nyttiggörande."

Åsa Arping, dekan vid Humanistiska fakulteten och Andrea Castro, vicedekan för forskning, delar ut Humanistiska fakultetens samverkanspris 2024 till Jenny Högström Berntson vid en prisceremoni den 7 november 2024. Foto: Maria Persson

Stafettpinnen går vidare för nätverk om interpretation

Prisma Västra Götaland tar nu över ansvaret för Interpret Sweden Network (ISN) som varit del av Kulturarvsakademins verksamhet sedan 2019.

Under november 2024 inleds ett nytt kapitel för nätverket i och med att Prisma/VG regionen tar över stafettpinnen med ett fortsatt arbete kring nätverket.

– Vi är jätteglada att det vi startat och börjat bygga kommer kunna utvecklas, säger Anita Synnestvedt och Paul Henningsson. Vi tycker också det är ett så bra exempel på synergier som skapats genom Kulturarvsakademins arbete.

Förhoppningen är att ISN i sin nya regi skall stärka området interpretation i de nordiska länderna och skapa nya samverkansmöjligheter.

Anita Synnestevedt, tidigare koordinatör för Kulturarvsakademien och en av intiativtagarna till ISN lämnar över stafettpipen för Interpret Sweden Network till Prisma, Innovatum vid konferensen "Låt kulturarvet tala" 24 oktober 2024 i Trollhättan. Foto: Innovatum.

Med siktet inställt på 2025

Kulturarvsakademien ser fram emot ett nytt spännande år med kulturarvet i fokus!

Markera våra stora event i era kalendrar redan nu:

- Kulturarvsakademins vårkonferens: aktivismens roll i museer och forskning går av stapeln den 24 april 2025! Anmälan är öppen: <https://www.gu.se/evenemang/kulturarvsakademins-varkonferens-aktivismens-roll-i-museer-och-forskning>
- Forum kulturarv 13 november (prelimiärt)
- Missa inte heller konferensen "Training and Professionalization in Heritage Interpretation: Challenges and Future Directions" som arrangeras av [TEHIC](#) i samarbete med CCHS och Centrum för turism. Konferensen kommer att hållas på Göteborgs universitet den 26-27 maj 2025. Plats: Göteborgs universitets campus och digitala sessioner. Konferensen skall utforska nyckelteman som digital innovation, samhällsdeltagande och etiska överväganden inom kulturarvsinterpretation.

Håll er uppdaterade om Kulturarvsakademins aktiviteter via vårt nyhetsbrev – för att prenumerera följ länken: <https://gansub.com/s/ZIo69Cw1dGyW0/>

VI ÖNSKAR ER EN GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR!

/Kulturarvsakademien genom Jenny och Anders